

1978

Sk. Insk. b. 104
1800-1900
Dorby d. 10/4 1916~~J. [illegible]~~

Fru

Folke-
Institutionen för folklivsfolk-
vid Lunds universitet
Fästads Luchandas Redaktion
Fästads

Närslutne små historier har min
82-åriga morfar berättat för mig. Lika
de flesta äldre personer har hon en viss
respekt för att komma i tidningen och har
därför bett mig att ej uppgiva hennes namn.
Kanske finns det ej något värdefullt eller
användbart i de små sagorna, men jag
sänder in dem ändå. Bäst om jag ändå
9.

2.

2.

använd en liten stå till stacken.

Högskoleinspektör
C. Edberg

2.

2.

använd en liten stä till stacken.

Högskoleinspektör
C. Elbergh

I backarne norr om Borby gräst-
gård särskilt den s.k. "himla-backen"
var fördom en god turhäls för trou och
gipslingar. Strax nedanför backen låg
en kär. Men backen och kärn kunde
man om krävarne få se s.k. grängabloss
och lyktgubbar. Var man då riktigt brabb
i vårdningarne och hastigt kastade en
kniv eller annat föremål av stål omi i

blassei så kunde man kanske, om man
hade god tur, bliva den lycklige ägaren
till en stor skatt.

En gång för många år sedan gick en
pojke på backen och vakade kreatur.
Som han gick där sköts en taurisk, med
något slags födoämnen på, upp ur backen
och sålles framför honom. Pojken under-
skette anfiktet till synd, men råkade därvid
tappa tauriken så att den gick sönder. Efter
den dagen var pojken virrig och besynnerlig och
det troddes att han blivit förhäxad. Då han
inte blev bättre rådde till till kyrkoherden i
församlingen pojken far att rådfråga en s.k.
klok gubbe som då bodde i Eljaröd. Mannen
gjorde så och det lyckades verkligen för
den kloke att häva förtrouningen så att
pojken blev bra.

En plats där trosen älskade att
uppehålla sig och där de i många år vistades
var i den s.k. "Tudesgårs" eller som den
och kallades "Tuckdars" backen i Borby.
De tros som bodde där brukade ofta
komma ner i den omkringliggande erjden
för att hos folket tigga eller låna saker som
de tyckte sig behöva. Naturligtvis voro
människorna mycket nyfikna på trosens
vanor och seder, och en gång då trou-
mor Gärn kom ner i en av bondgårdarne
för att låna bröd beslöt bondinnan sig
för att riktigt fråga ut henne. Hon ställde
den ena frågan efter den andra på trou-
mor men denna stod tåligt väntande på
den utlovade brödkakan och utan att besvara
en enda fråga. Till sist, då den nyfikna

Krimmans frågor aldrig tycktes taga slut
tröt trauets tålamod. Hon vände sig om
och röt barskt mot den frågvisa bondsmoran:
"Inte fråga och klä! Bara låt få, låt få och
låt gå!" Krimman blev förskräckt, låt
traumen hastigt få sin brödkaka och vågade
därefter aldrig mera fråga traumen efter
något.

~~Kinn - munn - mun~~

Det var en gång en bonde som
befann sig på hemfärd från Simrishamn.
När han kom till Brambo-backen, där
den ryktbara Brambo-Kullan då levde och
regerade, mötte han en mansperson med en,

som han tyckte, underligt utseende. Denne
hejdade bonden och frågade om han fick
äta med en bit. Bonden blev rädd men
vägrade inte neka till den andres anhängan,
utan bjöd honom att sitta upp bakom sig i
vagnen. Främlingen åkte med till den s.k.
Kallebränne-backen i Bonby där han bad
att få stiga ur vagnen. "När har jag hemma",
sade han till bonden, "och nu ska du ha
tack för skjutsen. När du kommer hem ska
du hälsa Kisse Misse Måns ifrån Kisse Misse
Maja att om är gamle bror Måns död i
Hampahöja". Bonden körde hem, förvånad
över den andres ord och undrade över
vem han egentligen skjutsat för. När han
kom hem till hustrun berättade han om för henne
om den besynnerlige man som åkt med honom.
"Det underligaste var", berättade han, att han bände
en hälsning med mig och jag vet inte vem jag

skan framföra den till." "Hur lydde den häls-
ningen", frågade hustrun. "Ja, han sa' att jag skulle
hälsa Kisse Misse Måns och Kisse Misse Kajsa
att om en gammal bror Måns död i Hångahjys."

I kakekugelsbänken låg en stor svart katt.
När bonden började tala hyfte katten lysande
på huvudet. När sista ordet i hälsningen
var uttalat skrek katten till en högt och
gällt "Mjau" för på huvudet ut igenom
fönstret och tyktes sedan aldrig mera till
där i gården. Bonden och hans hustru
förtrodd då att det var en trostom i
en katts skepnad vistats i deras hem.

Hu i Bontz antecknat nedan. ~~En~~ byhistoria
Muddeloven u blis, 65-årig. Stils person. T. T. 111
Hu kät kät. som barn (i Bontz)

Bol Staffena ne drängen.

Vid landsvägen mot Hovrup ligger nu Bontz
mark en-kän, som en i dag kallas "Lö-kän".
Dokt prästär, en en kvinna ska ha beprövat dränkt
där, en dän/ä "spöjja" det skulle nu det stället. "Lö-
kitten" kalla de spöket, ut det säges visa sig i alla
möjliga skepnader. Ibland som en "kvingja udan lät",
ibland som en kät o.s.v. Ibland höras endast
en besynnerligt brall. Många ha berättat om detta.
Så lyfte här i byn en gammal snodig och kät, som
hette "Bol Staffena". En ~~stort~~ ^{gammal} hade hon varit en
kärat ut skick sig "hem" så de var 12-åriga nu
när. De var det en dräng, som la' sig i en säck
vid kätet för att skänka henne, så hon
kom fort. Han låg där en lilla stund och
"skrej", när hon kom. ~~fort~~ Men den som
var en rät, som Bol Staffena.

- "A, Kitta!" sa hon - du har inte

din plats på lannen

utan du har din plats på i vatten!"

en så började hon rulla saken ner mot
vattenkanten. Men de var det drängen som
blev förskräckt, kastade ka, en bar för
sig. Ja - "för ennet spöjja" vad

ja inte den gången!"

LUNDS UNIVERSITETS

FOLKMINNESARKIV

uppt. J. Gelberg Borby